

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Ужгородський національний університет»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ

«Ужгородський національний
університет»

протокол № 6 від 23 травня 2017 р.

Голова Вченої ради, ректор

В.І. Смоланка

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

**підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 03 Гуманітарні науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 035 Філологія

**СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ 035.04 Філологія. Германські мови і літератури
(переклад включно)**

Ужгород – 2017

Освітньо-професійна програма 03 «Гуманітарні науки» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія (англійська/ німецька мова та література)» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програма відповідає другому (магістерському) рівню вищої освіти та сьомому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікації.

Укладачі програми:

1. Бобинець Степан Степанович, канд. філ. наук, доцент, завідувач кафедри французької мови та зарубіжної літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
2. Гвоздяк Ольга Михайлівна, канд. пед. наук, доцент, завідувач кафедри німецької філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
3. Голик Сніжана Василівна, канд. філ. наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
4. Дацьо Оксана Григорівна, старший викладач кафедри класичної та румунської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
5. Кікало Анжеліка Василівна, канд. філ. наук, доцент кафедри французької мови та зарубіжної літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
6. Синьо Вікторія Василівна, канд. філ. наук, доцент кафедри німецької філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
7. Славич Тетяна Ярославівна, старший викладач кафедри французької мови та зарубіжної літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
8. Швед Емілія Василівна канд. філ. наук, доцент, завідувач кафедри класичної та румунської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;
9. Чендей Наталія Василівна, канд. філ. наук, доцент кафедри англійської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Програму узгоджено:

Декан факультету іноземної філології

 доц. Рошко М.М.

Ректор ДВНЗ «УжНУ»

 проф. Смоланка В.І.

Вступ

Метою освітньої програми є забезпечення оволодіння студентами факультету іноземної філології другим (магістерським) рівнем вищої освіти, відповідно до сьомого кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій. Підготовка ерудованого конкурентоздатного фахівця, здатного розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики та перекладу в процесі професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Освітня програма використовується під час

- ліцензування та акредитації освітньої програми, інспектування освітньо-наукової діяльності за спеціальністю;
- розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- розробці комплексних кваліфікаційних робіт;
- визначенні змісту навчання як бази для опанування новими спеціалізаціями;
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Освітня програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій і встановлює:

- обсяг та термін навчання магістрів;
- загальні компетенції;
- професійні компетентності за спеціальністю;
- перелік та обсяг навчальних дисциплін для опанування компетентностей освітньої програми;
- нормативний термін навчання за денною формою;
- нормативні форми державної атестації
- вимоги до структури навчальних дисциплін.

Освітня програма використовується для

- складання навчальних планів та робочих навчальних планів;
- формування індивідуальних планів здобувачів;
- формування програм навчальних дисциплін, практик, змісту індивідуальних завдань;

- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- акредитації освітньо-наукової програми;
- зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- атестації докторів філософії спеціальності.

Користувачі освітньої програми

- здобувачі ступеня магістра, які навчаються в ДВНЗ «УжНУ»;
- викладачі ДВНЗ «УжНУ», які здійснюють підготовку магістрів спеціальності 035 «Філологія (англійська/ німецька мова та література)»;
- Екзаменаційна комісія спеціальності 035 «Філологія (англійська/ німецька мова та література)»;
- Приймальна комісія ДВНЗ «УжНУ».

Освітня програма поширюється на на кафедри ДВНЗ «УжНУ», що здійснюють підготовку фахівців ступеня магістра спеціальності 035 «Філологія (англійська/ німецька мова та література)».

Нормативні посилання. Освітньо-професійна програма розроблена на основі таких нормативних документів:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 37, 38.
2. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2015 №266 «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.
5. Сучасні підходи до побудови освітніх програм: Методичні матеріали / Укладачі: Холін Ю. В., Кравцов С. О., Маркова Т. О. – Харків, 2014. – 36 с.
6. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: Монографія /Ю.М. Рашкевич. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 168 с.

7. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
8. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ «ЦС», 2015. – 32 с. – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf;

Загальна характеристика освітньої програми

Основною метою сучасної освіти за спеціальністю 035 «Філологія (англійська/ німецька мова та література)» є набуття освітньої та професійної кваліфікації для здійснення професійної діяльності, пов'язаної із аналізом, творенням, перетворенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів (як із науково-дослідною, критично-аналітичною, так і з прикладною метою), організацією успішної комунікації різними мовами (англійська/ німецька мова). Студенти вивчають обов'язкові гуманітарні, фундаментальні та професійно-орієнтовані дисципліни з метою здобути спеціальні уміння та знання, достатні для виконання завдань та обов'язків певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді діяльності.

Обсяг програми: 90 кредитів ЄКТС.

Нормативний термін навчання: 1 рік 5 місяців на базі освітньо-професійної програми підготовки *бакалавра філології*.

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників.

Навчання за програмою проводиться на базі закінченої освіти бакалавр *бакалавра філології*.

Академічні права випускників: магістр філології може продовжувати освіту за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія».

Працевлаштування випускників. Навчання за програмою передбачає підготовку фахівців в галузі філології із широким доступом до працевлаштування. Магістр-філолог може працювати в науковій, літературно-видавничій, освітній галузях; науково-дослідних та адміністративних посадах у вищих навчальних закладах 1-4 рівнів акредитації; у друкованих та електронних засобах масової інформації, РК-технологіях, у різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, мистецьких і культурних центрах тощо.

Результати навчання (компетентності), якими має володіти здобувач вищої освіти.

Важливим елементом освітньо-професійної програми підготовки магістра філології є досягнення здобувачами другого рівня вищої освіти запланованих результатів навчання шляхом засвоєння відповідних модулів (навчальних дисциплін та практик). Формулювання програмних результатів навчання здійснюється відповідно до ключових загальних та професійних (предметних) компетентностей. Процес вивчення навчальних дисциплін спрямований на формування таких компетентностей:

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК):

1. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.
2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
3. Навички використання інформаційних, комунікаційних мультимедійних технологій у навчанні та професійній діяльності.
4. Здатність до здійснення творчого наукового пошуку та проведення досліджень на відповідному рівні.
5. Здатність до конструктивної критики й самокритики, прагнення самовдосконалення в особистісному та професійному аспектах.
6. Здатність працювати в команді та автономно.
8. Здатність розуміти сутність й соціальну значущість майбутньої професії, прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності.
9. Розуміння і дотримання міжособистісних, міжкультурних, соціальних і професійно-етичних норм спілкування з іншими людьми у соціально-побутових та виробничих умовах.
10. Здатність розвивати в собі креативність, гнучкість та системність мислення, оперативність у вирішенні особистісних, соціальних та професійних проблем.
11. Здатність здійснювати міжмовну і міжкультурну усну та письмову комунікацію, обмін інформацією в різних галузях шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів іноземною (англійська/німецька мова) та українською мовами.

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ПК):

1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
2. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
3. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.

4. Володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті та захисту інтелектуальної власності на її результати.
6. Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, перекладознавства, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо.
7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень (англійська/ німецька/ французька мова).
8. Володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.
10. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в галузі філології.
11. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.
12. Здатність формувати нові знання, ідеї, концепції в галузі філології.
13. Здатність орієнтуватися в різних сучасних лінгвістичних напрямках і школах.
14. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, знати сучасні течії англійської/ німецької літератури.
15. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.
16. Володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
17. здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Навчальні дисципліни і практики освітньо-професійної програми складаються з нормативної частини та дисциплін вільного вибору студента. Нормативна частина змісту освіти за освітньо-професійною програмою підготовки магістра-філолога, викладача іноземної мови та літератури (англійська /німецька мова) складається з циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки, дисциплін фундаментальної підготовки та дисципліни професійної та практичної

підготовки. До блоку дисциплін вільного вибору студентів належать дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки, дисциплін фундаментальної підготовки та дисципліни професійної та практичної підготовки.

Перелік модулів (навчальних дисциплін і практик) у додатку №1.

Система атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація здобувачів другого рівня вищої освіти щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньої програми здійснюється Державною екзаменаційною комісією із зазначеної спеціальності після виконання студентами у повному обсязі навчального плану. Атестація студентів, які навчалися за програмою підготовки магістрів здійснюється на підставі оцінки рівня знань, умінь та навичок випускників у формі захисту магістерської роботи та державного іспиту з основної іноземної мови (англійська/ німецька мова).

Вимоги до кваліфікаційної роботи та кваліфікаційного екзамену.

Магістерська робота передбачає розв'язання спеціалізованої задачі та/або практичної проблеми в галузі філології (англійська/ німецька мова), відповідно до обраної спеціалізації. Кваліфікаційна робота має бути самостійним дослідженням і повинна перевірятися на наявність плагіату. Обсяг магістерської роботи 65 – 90 сторінок. Рукопис поданий до захисту супроводжується відгуком керівника та внутрішньою чи зовнішньою рецензією.

Кваліфікаційний екзамен з основної іноземної мови (англійська/ німецька мова) передбачає оцінювання обов'язкових результатів навчання, визначених цією освітньо-професійною програмою.

Очікувані програмні результати навчання (загальні). Магістр філології здатний:

- Продемонструвати фундаментальні знання в галузі філології;
- самостійно проводити науково-дослідну роботу, пов'язану з іноземними мовами (англійська/ німецька мова);

- володіння концепціями гуманітарних та суспільних наук та користуватися методами цих наук у різних сферах викладацької і науково-дослідницької діяльності;
- знання методики проведення експериментів у галузі лінгвістики, мовознавства, літературознавства та перекладу;
- добре володіння українською та двома іноземними мовами (англійська/ німецька мова);
- вміння працювати з комп'ютерною технікою та ефективно використовувати її для обробки матеріалу і результатів досліджень в галузі філології;
- вміння користуватися науковою літературою, аналізувати стан справ з питань своєї спеціальності (англійська/ німецька мова);
- знання правових та етичних норм, які регулюють відносини між людьми в професійних колективах.
- форми і методи наукового пізнання, сучасні соціальні та етичні проблеми, наукові школи, напрямки, концепції, джерела гуманітарного знання;
- умови формування особистості, свободи права, обов'язки громадянина;
- способи набуття, збереження і передачі майбутнім поколінням культурних цінностей людства;
- володіти навичками наукової організації праці, бути обізнаним з можливостями і методами застосування комп'ютерної техніки в своїй професійній діяльності;
- самостійно опановувати новими знаннями, критично оцінювати набутий досвід з позиції останніх досягнень методики філологічної науки та соціальної практики;
- вдосконалювати навички та вміння лінгвостилістичного та літературознавчого аналізу художніх творів;
- поглибити знання та вдосконалити навички й уміння володіння другою іноземною мовою (англійська/ німецька мова);
- спілкуватися з колегами з-за кордону, виконувати функції посередника між культурами народів країн, мова яких вивчається, і культурою свого народу;
- орієнтуватися у розмаїтті жанрів мистецтва (художній літературі, живописі, музиці), аналізувати та інтерпретувати художні образи в різних

видах мистецтва, використовувати їх в цілях гуманістичного та морально-естетичного виховання учнів;

- організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- демонструвати високий рівень володіння іноземною мовою (англійська/ німецька мова) для здійснення успішної комунікації в побутовій, суспільній, навчальній і професійній сферах, представляти результати своїх наукових досліджень іноземною мовою;
- використовувати інформаційні, комунікаційні та мультимедійні технології в навчанні та професійній діяльності;
- застосовувати сучасні методики і технології для забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі;
- оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення;

Очікувані програмні результати навчання (фахові). Магістр філології здатний:

- володіти на високому рівні основними вміннями та навиками (письмо, говоріння, аудіювання, читання) іноземних мов (англійська/ німецька мова), що вивчаються;
- застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації;
- аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці та літературознавстві;
- характеризувати теоретичні та практичні аспекти конкретної філологічної галузі;
- застосовувати поглиблені знання з теоретичної дисципліни мовознавства, літературознавства, перекладознавства, соціолінгвістики;
- здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу;
- планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі;
- брати участь у наукових семінарах, конференціях, наукових гуртках, дискусіях з конкретної філологічної галузі;
- володіти технікою практичного усного і письмового перекладу (англійська/ німецька мова);
- знати принципи наукового мовлення;

- володіти основними поняттями галузі перекладознавства;
- володіти прийомами забезпечення якості перекладу; знати принципи професійної діяльності перекладача;
- знати особливості процесу письмового та усного перекладів (англійська/ німецька мова на українську та навпаки) ;
- ефективно використовувати набуті лінгвістичні знання в практиці іншомовного та міжособистісного спілкування, правильно вибирати потрібні стратегії мовного спілкування у мовленнєвих актах;
- використовувати навички лексичного аналізу мовних одиниць в процесі перекладу; зіставляти граматичні явища, уточнювати сферу вживання та систематизувати їх на парадигматичній і функціональній основі;
- самостійно здійснювати лінгвостилістично аналіз текстів різних жанрів;
- здійснювати переклад текстів різних стилів і жанрів (художні, ділові, наукові, тощо), враховуючи особливості стилістичних реєстрів при їх переносі з однієї мови на іншу (англійська/ німецька мова);
- під час здійснення перекладацької практики робити анотації статей рідною мовою та іноземною (англійська/ німецька мова);
- робити коректорську та редакційну правку тексту двома мовами (англійська/ німецька мова); здійснювати адекватний письмовий переклад текстів різних функціональних стилів (англійська/ німецька мова).